

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tietojohtaminen uusissa SOTE-rakenteissa

Mikko Huovila
Erityisasiantuntija
STM Digitalisaation ja tiedonhallinnan yksikkö

Sote-uudistus

Johdanto

- Tietoperusteisen päätöksenteon parantaminen yksi keskeisiä tavoitteita SOTE-uudistuksessa
- Lainsäädännössä useita erilaisia välineitä ja velvoitteita tietoon perustuvan päätöksenteon edistämiseksi
- Hyvinvointialueen johtamisessa keskeistä esim.
 - Hyvinvointialuestrategia ja palvelustrategia
 - Investointisuunnitelmat
 - Seurannan vähimmäistietosisältö
 - Vuosittaiset selvitykset
 - Hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat
- Valtion ohjauksen ja arvioinnin välineitä ovat esim.
 - Valtakunnalliset tavoitteet SOTE-järjestämiselle
 - Vuosittaiset neuvottelut hyvinvointialueiden kanssa
 - THL:n asiantuntija-arviot
 - STM:n vuosittaiset selvitykset
 - Investointisuunnitelman hyväksymismenettely
 - Arviointimenettely ja lisärahoituksen myöntäminen

Tietojohtamisen SMART ja SOTE-uudistus

Strategia ja strategiset tavoitteet

Hyvinvointialuestrategia

(Hyvinvointialuelaki 41 §)

- 1) asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtäväalalla;
- 2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset;
- 3) hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Palvelustrategia

(SOTE-järjestämislaki 11 §)

Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus

Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle

(SOTE-järjestämislaki 22 §)

- 1) tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisen toteutumisen, vaikuttavuuden, palvelujen yhteensovittamisen ja kielellisten oikeuksien turvaamiseksi sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi;
- 2) tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä hyvinvointialueiden, kuntien ja muiden toimijoiden väliselle tätä koskevalle yhteistyölle;
- 3) tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämiseksi;
- 4) tavoitteet hyvinvointialueiden väliselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden väliselle yhteistyölle ja työnjaolle;
- 5) tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle;
- 6) yleiset linjaukset sosiaali- ja terveydenhuollon investoinneista; sekä
- 7) tavoitteet alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiseksi.

Mittaaminen ja data 1/2

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuus (SOTE-järjestämislaki 29 §)

Hyvinvointialueen on seurattava

- alueensa väestön hyvinvointia ja terveyttä väestöryhmittäin,
- järjestämänsä sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetta, saatavuutta, laatua, vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta,
- asiakkaiden palvelujen yhteensovittamista sekä
- sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja tuottavuutta.

Hyvinvointialueen on verrattava tätä tietoa vastaavaan muihin hyvinvointialueita koskevaan tietoon.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan säätää 1 momentissa tarkoitetun seurannan vähimmäistietosisällöstä, mukaan lukien 6 ja 7 §:ssä tarkoitetun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältö.

Yhteisten mittareiden ja vähimmäistietosisällön valmistelu Toivo-ohjelman Virta-hankkeessa DigiFinladin ja alueiden yhteistyönä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot (SOTE-järjestämislaki 30 §)

Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan

- väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilaa väestöryhmittäin,
- sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeen, saatavuuden, laadun, vaikuttavuuden ja yhdenvertaisuuden toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä,
- asiakkaiden palvelujen yhteensovittamisen toteutumista,
- sosiaali- ja terveydenhuollon investointien tarvetta ja vaikutuksia
- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia, niiden kehitystä ja tuottavuutta

Asiantuntija-arvioiden keskeinen tietolähde on KUVA-mittaristo

Mittaaminen ja data 2/2

- Yhtenäisten mittareiden käyttöönotto edellyttää monentasoisia toimia tiedonhallinnan kokonaisuuteen

Yhteiset
määrittelyt,
kertakirjaamisen
mahdollistaminen

Toteutukset
tietojärjestelmiin,
järjestelmien
käytettävyys

Yhteiset
toimintamallit ja
kirjaamiskäytännöt

Tietojen
kokoaminen
tietoturvallisesti

Analyysi ja analytiikka 1/2

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuus (SOTE-järjestämislaki 29 §)

Hyvinvointialueen on laadittava 1 momentissa tarkoitetun tiedon perusteella vuosittain selvitys hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tilasta. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön 24 §:ssä tarkoitetuissa vuosittaisissa neuvotteluissa mahdollisesti antamat toimenpidesuosituksot on otettu huomioon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä. Lisäksi selvityksessä on kuvattava ja arvioitava hyvinvointialueen strategisia tavoitteita ja niitä tukevia toimenpiteitä sekä tavoitteiden toteutumista.

+ Alueen omista lähtökohdista lähtevä analytiikka

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot (SOTE-järjestämislaki 30 §)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion valtakunnallisesti, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueittain ja hyvinvointialueittain.

....

Lisäksi niissä arvioidaan toimenpiteitä, joiden toteuttaminen hyvinvointialueella on kustannusten hallinnan kannalta tai muutoin välttämätöntä, jotta sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeenmukaisuus, saatavuus, laatu, vaikuttavuus ja yhdenvertaisuus sekä asiakkaiden palvelujen yhteensovittaminen voidaan valtion rahoituksella ja muulla tulorahoituksella turvata. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on toimitettava asiantuntija-arviot sosiaali- ja terveysministeriölle sekä julkaistava ne julkisessa tietoverkossa.

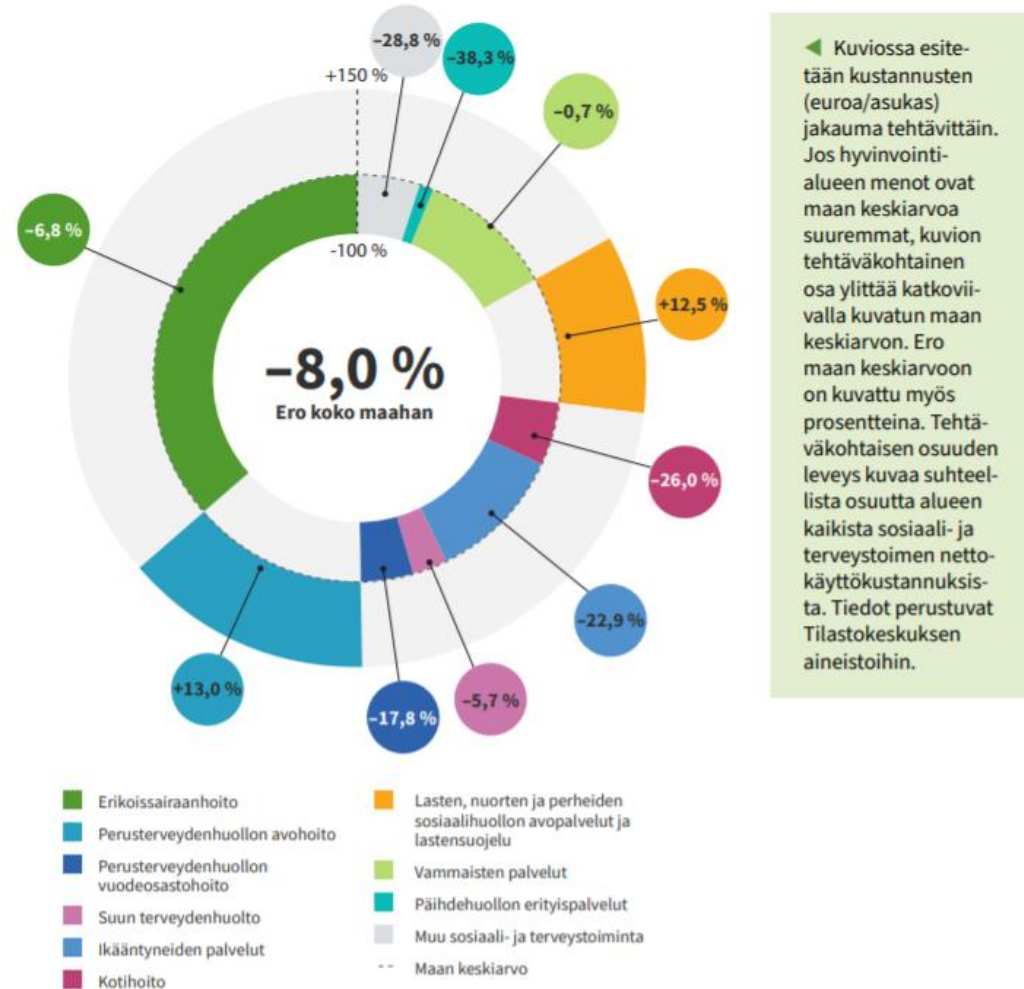
Analyysi ja analytiikka 2/2

- Analytiikka luo ymmärrystä datasta raportoinnin ja päätöksenteon pohjaksi
- Tarvitaan tutkimusta, mutta myös modernin analytiikan menetelmien käyttöönottoa ilman tutkimuslähtökohtia
- Mistä osaaminen?
 - THL:n arviointitoiminto merkittävä uusi kansallinen avaus
 - Kuinka paljon jokaisella hyvinvointialueella voi olla syvällistä analytiikkaosaamista?
 - Miten koulutuksella voidaan vastata tähän tarpeeseen?

Raportointi ja visualisointi

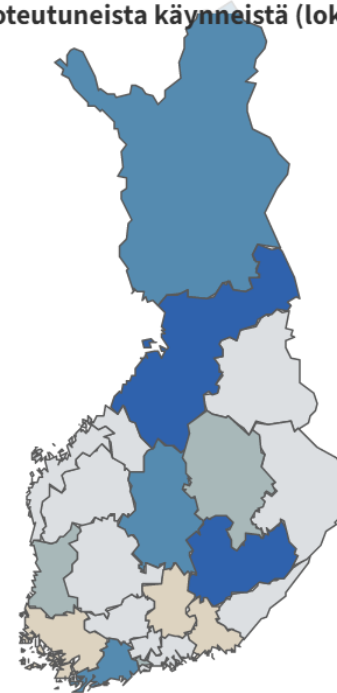
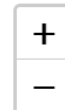
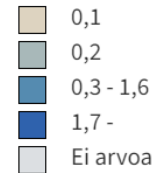
Esimerkki THL:n arviointiraportti ja Tietoikkunan karttanäkymä

Kuvio 5. Sosiaali- ja terveystoimen asukaskohtaisten nettokäyttökustannusten jakauma vuonna 2020.

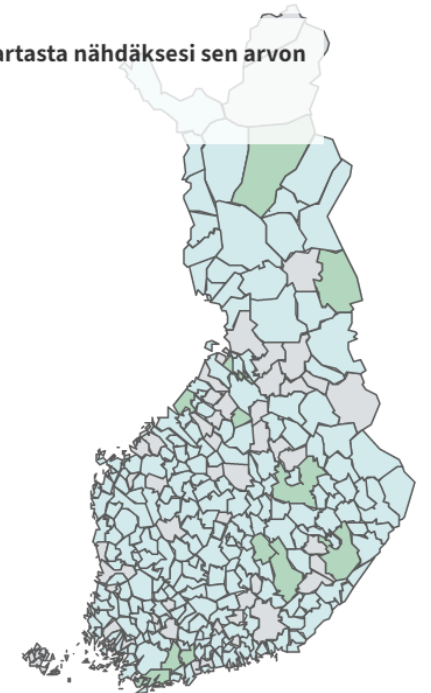
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 3 kk hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (lokakuun tilanne)

Koko maa:
0,7

Valitse kunta kartasta nähdäksesi sen arvon

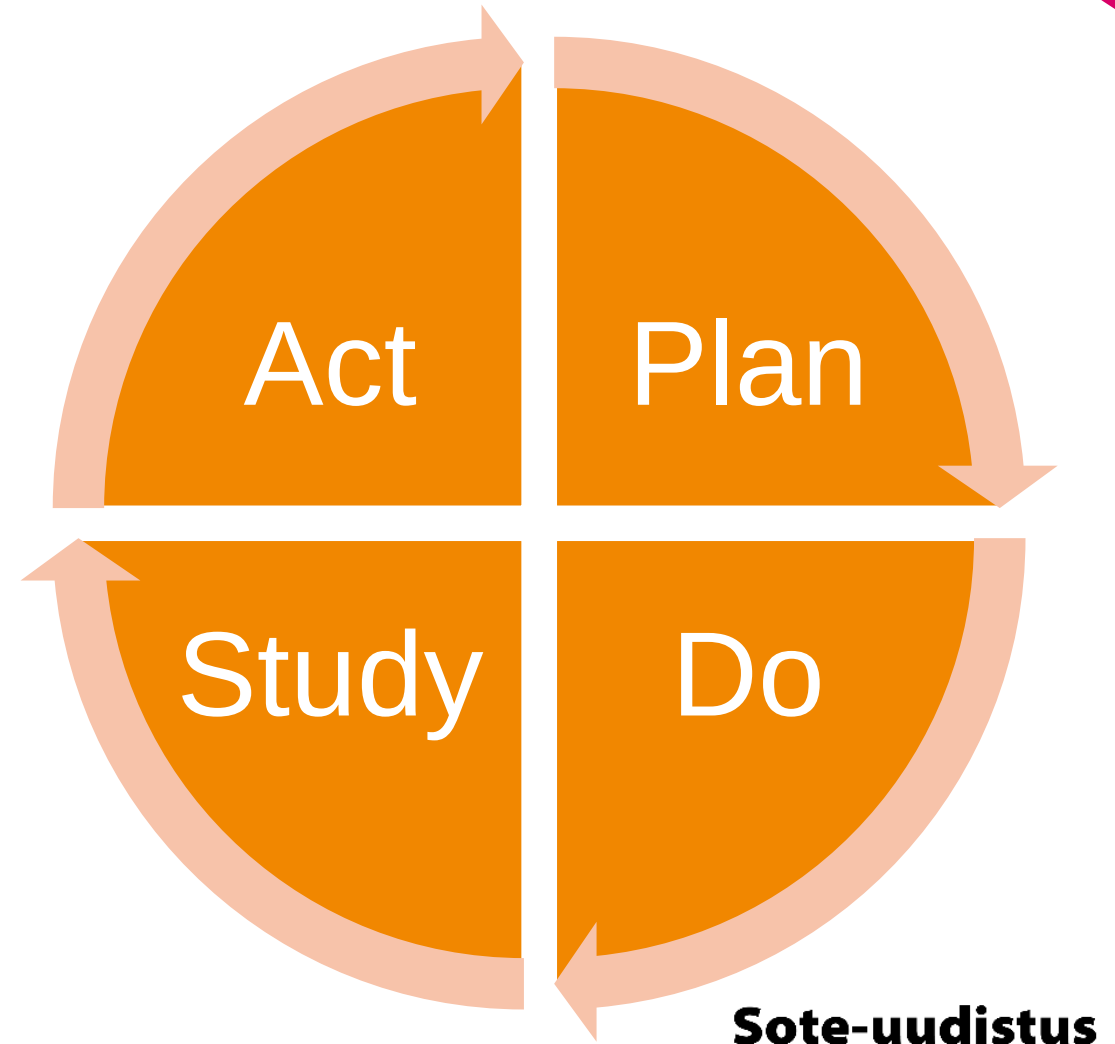
Koko maa: 0,7

Sote-uudistus

Toiminnan muutos ja johtaminen

- Tiedon kerääminen, mittarointi, analysointi ja raportointi ei itsessään muuta mitään.
- Isojen SOTE-tavoitteiden kannalta olennaisinta on se, että pystytäänkö paremman tiedon pohjalta parempiin päätöksiin ja johtamaan muutos läpi?

Toimeenpanon tuki

SOTE-uudistuksen valmistelurakenteet

- Tietojohdaminen keskeisessä roolissa useiden eri valmisteluryhmien tiekarttoja
- Rahoitusta ICT-toteutukseen muutosrahoituksen kautta

Toivo-ohjelma

- VALTAVA-hanke
 - Valtakunnallisten viranomaisten tietotuotannon uudistaminen
 - THL, KELA, Valvira
- VIRTa-hanke
 - Yhteinen johtamisen määrittelyt (DigiFinland)
 - Hyvinvointialueiden tietojohdamisen kehittäminen

EU:n kestävän kasvun ohjelma

- THL useita kehittämiskohteita
- Alueille rahoitusta vaikuttavuusperusteisen ohjauksen ja tiedolla johtamisosaamisen kehittämiseen sekä kirjaamisen yhtenäistämiseen
- Lisäksi mahdollisuus edistyneiden tietojohdamisratkaisujen kehittämiseen

Kiitos

mikko.huovila@gov.fi

Twitter: @mikkohuo

Sote-uudistus